

Information till veterinärer om Schmallengvirus

En stor andel av svenska besättningar har varit exponerade för smitta

Schmallengviruset (SBV) som sprids med svidknott har under bara några månader fått stor spridning inom i stort sett hela Sverige.

En första tankmjölkscreening gjordes i maj-juni 2012, då hittades endast en positiv besättning, belägen i Blekinge. I en andra tankmjölkscreening som genomfördes under november var 75 % av de undersökta besättningarna positiva med avseende på antikroppar. Den stora spridningen av SBV har skett mellan juni/juli-oktober 2012. För att utvärdera effekterna av infektionen i besättningar kommer två typer av studier att göras;

1. Genom att analysera foster och dödfödda djur kommer man närmare studera vilka typer av skador som kan härledas till SBV. Det finns indikationer på att infektion kan ge bredare symtom än endast missbildad avkomma. Denna insamling kommer att fortsätta tills nog med material kommit in för att få en tydlig bild. Det är svårt att säga just nu hur mycket material vi kan ta in eftersom vi inte vet hur stora effekterna har blivit i besättningarna så det kommer sannolikt att komma mer information om detta framöver.

2. Flera olika frågeformulär till djurägare kommer att konstrueras för att få en mer övergripande bild av effekterna på besättningsnivå och för hela landet.

Provtagning

1) Foster

alla foster (=aborterat, ej fullgånget) av livsmedelsproducerande djur som obduceras via det statliga obduktionsanslaget kommer tills vidare provtas för Schmallengvirus. För information om rutiner för inskickande och remiss se svenska djurhälsovården <http://www.svdhv.org/sv/obduktion/>

2) Klinisk misstanke om Schmallenginfektion på fullgångna levande födda, dödfödda eller missbildad avkomma

Dessa misstankar ska rapporteras till Jordbruksverket och SVA enligt rutiner för epizootimisstankar. Myndigheterna bedömer om misstanken är relevant och i sådana fall kommer provtagning ske. Moderdjuren måste ha varit tidigt dräktiga under den period som svidknott är aktiva. Kartonger för inskickande av kliniska misstankar har skickats ut till alla distriktsveterinärstationer. Djurägare och privata veterinärer kan hämta en låda och skicka in prover efter beslut om provtagning av myndigheterna.

[Länk till noggranna provtagningsanvisningar se på SVA:s webbplats](#)

Frågor från djurägare

Det kan bli mycket frågor om Schmallenbergvirus under en tid framöver.

[Frågor och svar på SVA:s webbplats](#)

- Det kommer inte att förekomma några flyttrestriktioner eller handelsrestriktioner för djur inom Sverige eller inom EU. Däremot finns det kraftiga restriktioner vid handel med tredje land av djur och genetiskt material som kan tänkas vara smittsamt.
- Inga djur kommer att avlivas och det finns ingen möjlighet att ersätta djurägare för produktionsförluster då Schmallenbergvirus inte är en epizootisjukdom.
- Djurägare kan själva provta för Schmallenbergvirus om de vill veta om vissa djur eller besättningen varit utsatt för smitta, denna provtagning bekostas då av djurägaren själv.
- Vaccin är under utveckling.
- Alla djur som är smittade en gång är immuna åtminstone några år framöver och riskerar inte att få fler problem med dräktigheten eller akut sjukdom.

Kan Schmallenbergvirus smitta människor?

Enlig European Center for Disease prevention and Control (ECDC) är det osannolikt men kan inte helt uteslutas att viruset har en zoonotisk potential. Inga djurägare eller veterinärer har dock rapporterats insjukna eller fått antikroppar efter kontakt med smittade djur.

Hygienrekommendationer

Alla som kommer i kontakt med och hanterar dödfödda kalvar och lamm bör iakttä noggrann hygien och använda sig av engångshandskar eller åtminstone rengöra händer och redskap noggrant. Även om risken är mycket liten att eventuellt virus orsakar sjukdom hos människa är det inte heller känt om viruset kan spridas till andra mottagliga djur även utan svidknott.

Schmallenbergvirus är anmälningspliktig

Eftersom det är en sjukdom som inte tidigare konstaterats i Sverige har den hittills varit anmälningspliktig men detta kan komma att ändras. Information om Schmallenbergvirus uppdateras mycket fort och ny information publiceras fortlöpande på Jordbruksverkets och SVA:s webbsidor. Detta kan också innebära ändringar av råd och provtagningsanvisningar.

Sprids via svidknott

I nuläget finns inget som stöder att spridning av viruset mellan djur sker på annat sätt än genom svidknott. Djur med kliniska symtom förväntas således inte finnas under vintersäsongen. Vektorsäsongen i Sverige beräknas vara mellan april och november. Vacciner är under utveckling.

Symtom hos nötkreatur

Symtom som inappetens, feber, nedsatt allmäntillstånd, nedsatt mjölkproduktion, och eventuellt också diarré kan ses. Sjukdomen varar i tre till sex dagar varefter djuret tillfrisknar. I Holland har man sett perioder på runt två till tre veckor då individer i besättningen har insjuknat under några dagar och sedan tillfrisknat. Inga kliniska misstankar hos vuxna djur har rapporterats in i Sverige under 2012.

Ett djur som är dräktigt vid insjuknandet kan senare föda missbildad avkomma, ofta med dystoki eller dödfödsel. Tidiga omlöp och sena kastningar med missbildningar kan inte uteslutas. Missbildningar som har konstaterats har fram för allt varit av typen Arthrogyrosis hydraencephaly syndrome (AHS); krökta leder och ryggar, torticollis, vattenskalle, ibland levandefödda. Även andra allvarliga neurologiska symtom har noterats. Om smitta sprids mellan april och oktober-november betyder det att kalvar som föds missbildade skulle kunna förekomma från december till juli. Det är inte klarlagt om även till synes normalt utvecklade aborterade eller dödfödda foster kan bära på och vara skadade av SBV.

Symtom hos får och getter

Det finns få rapporter på kliniska symtom på vuxna får eller getter. Viremi under dräktigheten kan däremot orsaka likadana missbildningar hos fostret som för nötkreatur. Om smitta endast sprids av svidknott är det osäkert om lamm och killingar som föds i Sverige i februari-mars 2012 och senare kan ha hunnit bli transplacentalt smittade innan knottfri säsong inträdde i november 2011. Således kan man förvänta sig att de flesta Schmallenbergvirusrelaterade kommer ses i besättningar med tidig lamning (december-februari).

Symtom hos övriga idisslare

Kunskapen är i dagsläget begränsad, Schmallenbergvirus har konstaterats hos bison och såväl exotiska som vilda idisslare kan sannolikt drabbas på liknande sätt som nötkreatur, får och getter.

Kontaktpersoner

Jordbruksverket: Kristina Mieziowska, enheten för idisslare och gris

SVA: Erika Chenais, sektionen för Epizootologi